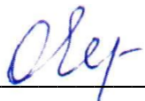

**НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ УКРАЇНИ
«КИЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ
імені ІГОРЯ СІКОРСЬКОГО»**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова Предметної комісії
Гарант освітньої програми

Ольга ЧЕРНОУСЕНКО

ПОГОДЖЕНО

Проректор з навчальної роботи

Анатолій МЕЛЬНИЧЕНКО

**ПРОГРАМА ВСТУПНОГО ІСПИТУ
для здобуття наукового ступеня доктор філософії**

**ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ 14 Електрична інженерія
СПЕЦІАЛЬНІСТЬ 144 Теплоенергетика**

*Програму рекомендовано вченою радою навчально-наукового інституту
атомної та теплової енергетики*

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ

Ольга ЧЕРНОУСЕНКО

доктор технічних наук, професор, завідувач кафедри теплової та альтернативної енергетики навчально-наукового інституту атомної та теплової енергетики

Геннадій ВАРЛАМОВ

доктор технічних наук, професор, професор кафедри теплової та альтернативної енергетики навчально-наукового інституту атомної та теплової енергетики

Валерій ДЕШКО

доктор технічних наук, професор, професор кафедри теплотехніки та енергозбереження інституту енергозбереження та енергоменеджменту

Віталій ПЕШКО

кандидат технічних наук, доцент кафедри теплової та альтернативної енергетики навчально-наукового інституту атомної та теплової енергетики

Ірина ФУРТАТ

кандидат технічних наук, доцент, доцент кафедри теплової та альтернативної енергетики навчально-наукового інституту атомної та теплової енергетики

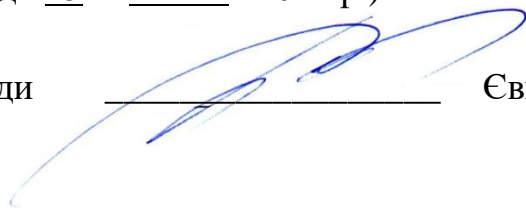
Віктор ШКЛЯР

кандидат технічних наук, доцент, доцент кафедри теплотехніки та енергозбереження інституту енергозбереження та енергоменеджменту

ПРОГРАМУ РЕКОМЕНДОВАНО:

Вченою радою навчально-наукового інституту атомної та теплової енергетики (протокол № 7 від «25» «квітня» 2022 р.)

Голова вченої ради

Євген ПИСЬМЕННИЙ

ЗМІСТ

1. Загальні відомості	4
2. Теми, що виносяться на екзаменаційне випробування	4
3. Навчально-методичні матеріали	12
4. Рейтингова система оцінювання рівня підготовки вступників	17
5. Приклад екзаменаційного білету	19

1. Загальні відомості

Мета вступного випробування – визначення рівня набутих теоретичних та практичних знань, їх використання при дослідженні та вирішенні конкретних наукових, науково-технічних задач, а також визначення ступеню підготовки вступників до самостійної роботи в умовах сучасного навчального процесу.

Вступне випробування проводиться у вигляді комплексного іспиту з фахових дисциплін спеціальності 144 Теплоенергетика і відповідних спеціалізацій. Екзаменаційний білет містить одне питання з розділів 2–4 програми та два питання – зі спеціалізації. Вступники повинні продемонструвати і підтвердити відповідний рівень теоретичних та практичних знань, отриманих при вивченні даних дисциплін.

Вступне випробування проводиться письмово, його тривалість складає дві академічні години (90 хвилин) без перерви. Білет обирається вступником за сліпим жеребом, і включає по одному питанню з кожної дисципліни програми вступного випробування по спеціальності і спеціалізації. Теоретичне питання відповідно до програми вступних випробувань передбачає змістовне і обґрунтоване розкриття поставленого завдання. Виконання практичного завдання має складатися з постановочної частини задачі, яка в разі необхідності супроводжується пояснювальними рисунками, запису основних розрахункових співвідношень, виконання чисельного рішення і обґрунтованого аналізу отриманих результатів.

2. Теми, що виносяться на екзаменаційне випробування

2.1. Гідрогазодинаміка

Сили й напруження, що діють в суцільних середовищах. Фізичні властивості, термодинамічні та гідромеханічні моделі рідин і газів.

Методи вивчення руху, кінематичні поняття й характеристики руху рідких частинок і потоків.

Кінематичні методи й поняття при вивченні руху рідин і газів. Модель руху рідкої частинки. Теорема Коші-Гельмгольца Кінематичні теореми – Стокса та друга Гельмгольца.

Тензор напружень та рівняння руху рідини в напруженнях. Закони збереження моменту імпульсу та енергії. Основи газостатики.

Рівняння руху ідеальної рідини, початкові й крайові умови, основні інтеграли. Модель ідеальної рідини. Диференціальні рівняння руху ідеальної рідини Л. Ейлера; початкові та крайові умови. Застосування законів збереження щодо одновимірних рухів нестисливої рідини.

Енергетичний баланс одновимірних течій. Гідравлічні опори. Витікання нестисливої рідини. Гідравлічний удар.

Кінематика потенціальних течій. Динаміка потенціальних течій.

Диференційні рівняння руху Нав'є–Стокса та елементи теорії подібності й моделювання гідро- газодинамічних явищ. Ламінарна та турбулентна течії.

Основні характеристики примежового шару, його види, фізичні та математичні моделі. Одновимірні течії газу. Стрибки ущільнення.

2.2. Технічна термодинаміка

Основні визначення і поняття технічної термодинаміки. Термічні параметри стану. Основні термодинамічні процеси. Закони ідеального газу. Рівняння стану для ідеального газу. Калоричні параметри стану. Параметри процесу.

Перший закон термодинаміки для закритих систем. Дві форми запису першого закону термодинаміки. Теплоємність. Визначення теплоємності за молекулярно-кінетичною теорією та за допомогою таблиць. Теплоємність суміші газів.

Формулювання другого закону термодинаміки. Цикл Карно. Теореми Карно. Ентропія і другий закон. Ентропія і термодинамічна вірогідність. Основна термодинамічна тотожність – об'єднання першого і другого законів термодинаміки.

Основні математичні методи. Рівняння Максвелла. Частинні похідні внутрішньої енергії та ентальпії. Диференціальні рівняння для теплоємності.

Алгоритм аналізу будь-якого термодинамічного процесу. Ізохорний процес. Ізобарний процес. Ізотермічний процес. Адіабатний процес. Політропний процес і його узагальнююче значення. Основні групи термодинамічних процесів.

Загальні властивості реальних газів. Таблиці і діаграми для газів і рідин. Термодинамічні процеси з реальними газами. Поняття про вологе повітря. Характеристики вологого повітря. Діаграма вологого повітря. Розрахунки процесів у вологому повітрі. Рівняння першого закону термодинаміки для потоку. Витікання газів і пари. Дроселювання газів і пари. Нагнітання газів і пари. Ежектування.

Класифікація циклів теплових машин. Простий ідеальний цикл ТСУ. Реальний простий цикл ТСУ. Цикли ДВЗ і реактивних двигунів. Цикли ГТУ і методи підвищення їх ефективності. Простий паросиловий цикл. Удосконалення циклів ПСУ. Термодинамічні основи теплофікації.

Загальні відомості про холодильні та тепло насосні установки. Цикли повітряної та парокомпресійної холодильних установок. Теплонасосні установки.

Ексергія – міра якості енергоресурсів. Вплив необоротностей на втрати ексергії.

2.3. Тепломасообмін

Поняття теплопровідності. Температурне поле. Температурний градієнт. Вектор щільності теплового потоку. Закон Фур'є і коефіцієнт теплопровідності. Диференційні рівняння теплопровідності і його окремі випадки. Математичний опис процесу теплопровідності. Закон Ньютона-Ріхмана. Коефіцієнт тепловіддачі.

Теплопровідність та теплопередача при стаціонарному тепловому режимі. Теплопровідність та теплопередача плоскої та багаточислової плоскої стінки. Теплопровідність та теплопередача при стаціонарному тепловому режимі та наявності внутрішніх джерел теплоти.

Конструктивні способи зміни інтенсивності теплопередачі. Плоска стінка. Критичний діаметр циліндричної стінки. Вибір матеріалу ізоляції. Інтенсифікація теплообміну за рахунок ребрення.

Теплопровідність при нестационарному тепловому режимі. Нестационарна теплопровідність пластини і циліндру без внутрішніх джерел тепла.

Фізичні основи процесу теплопередачі. Конвективний теплообмін. Математичний опис процесів конвективного теплообміну.

Основи теорії подібності фізичних явищ. Теореми подібності. Фізичний зміст чисел подібності. Використання теорії подібності при описанні явища тепловіддачі. Рівняння подібності.

Основи теорії пограничного шару. Методи теорії пограничного шару. Тепловіддача при зовнішньому обтіканні тіл. Тепловіддача при течії на пластині. Тепловіддача при примусовій течії рідини в трубах і каналах. Тепловіддача при поперечному обтіканні циліндру. Тепловіддача при зовнішньому обтіканні пучків гладких труб. Тепловіддача при вільній конвекції. Тепловіддача при вільній конвекції в необмеженому просторі. Тепловіддача при вільній конвекції в обмеженому просторі.

Теплообмін при кипінні. Внутрішні характеристики кипіння. Інтенсивність теплообміну при кипінні у великому об'ємі. Інтенсивність тепловіддачі при кипінні.

Теплообмін при конденсації. Особливості течії та теплообміну при конденсації на поверхні.

Інтенсивність тепловіддачі при конденсації.

Теплообмін випромінюванням. Закони теплового випромінювання. Теплообмін випромінюванням між тілами. Теплообмін в поглинаючих і випромінюючих середовищах.

2.4. Енерго- і ресурсозбереження в енергетиці

Основні стратегічні завдання в сфері енергетичної безпеки. Основні напрямки та потенціал енергозбереження. Державне управління та регулювання в сфері енергозбереження. Управління енергоефективністю на рівні підприємства. Утилізація тепла – один з найважливіших науково-технічних і організаційно-технологічних заходів з енергозбереження.

Теплообмінні апарати, їх класифікація та основні теплотехнічні характеристики. Основи теплового розрахунку рекуперативних теплообмінників. Особливості теплового розрахунку регенераторів. Основи теплового розрахунку контактних теплообмінників. Особливості конденсаційного режиму роботи теплоутилізаторів. Теплообмінники з проміжним теплоносієм. Основи теорії теплообмінників на основі високоефективних теплопередаючих елементів – теплових труб. Гідро- і аеромеханічні розрахунки теплообмінних апаратів.

Основні вимоги до розробки, виготовлення та експлуатації теплоутилізаторів. Основні

загальні вимоги до теплоутилізаційних систем. Теплоутилізатори-водопідігрівачі. Теплоутилізатори-повітропідігрівачі. Теплоутилізатори на теплових трубах. Застосування теплових насосів для утилізації низькопотенційної теплоти. Сучасний стан і шляхи удосконалення теплоенергетичних технологій.

Характеристики енергозберігаючого ефекту. Визначення економічної ефективності від впровадження енергозберігаючих заходів.

2.5. Промислова та муніципальна теплоенергетика і енергозбереження

2.5.1. Котельні установки.

Основи розрахунків котлів. Матеріальний і тепловий баланс котлів. Загальне рівняння горіння. Загальне рівняння теплового балансу. Корисне тепло. Втрати тепла та їх визначення. Система ККД котлів. Спалювання палива у котлах. Вимоги до процесу палення. Особливості спалювання газу та газопальничні пристрої. Особливості спалювання мазуту та мазутні форсунки. Пристрої для спалювання твердого палива (шарові та пиловугільні печі). Методи заглушування виникнення окислів азоту у паливних пристроях. Очищення димових газів та їх розпорощення в атмосфері.

2.5.2. Випарювальні установки.

Розчини і процеси випарювання. Схема рекуперативного випарювання. Методи випарювання у апаратах з поглиненими пальниками, вакуумних випарників та пінних апаратах. Розрахунок і проектування багатоступеневих випарювальних установок. Вибір оптимального числа ступенів. Використання ЕОМ у розрахунку випарювальних станцій. Процеси тепло- і масообміну у

сушильних установках. Особливості внутрішнього і зовнішнього переносу тепла та маси при різноманітних засобах нагрівання вологих матеріалів. Типи сушильних установок і методи їх розрахунку.

2.5.3. Холодильні установки і теплові насоси.

Холодоагенти і холодоносії. Засоби і рівні одержання штучного холоду. Принципові схеми компресійних, абсорбційних та пароежекторних холодильних установок. Їх економічні, енергетичні та експлуатаційні характеристики. Трансформатори тепла, їх типи і призначення. Методи розрахунку елементів устаткування. Теплові насоси. Теоретичні основи, типи і обладнання теплових насосів. Низькопотенційні джерела теплоти для теплових насосів. Особливості використання низькотемпературних джерел енергії в теплонасосних системах теплопостачання. Теплонасосні системи теплопостачання. Теплонасосні системи теплопостачання з використанням сонячної енергії. Теплові насоси в промислових технологіях.

2.5.4. Газотурбінні установки (ГТУ).

Конструкції та основні види газових турбін. ПГУ – парогазові установки (бінарні та з дожигом палива у котлах-утилізаторах), газопарові установки (ГПУ). Теплові схеми та характеристики газотурбінних, парогазових і газопарових установок та їх розрахунки. Особливості відпуску тепла від ГТУ, ПГУ та ГПУ.

2.5.5. Теплофікація і теплові мережі.

Системи централізованого теплопостачання промислових підприємств та районів. Схеми джерел тепла і систем теплопостачання. Режими регулювання централізованого теплопостачання. Коефіцієнт теплофікації та режим відбору турбін. Сумісна робота ТЕЦ та пікових котельних. Акумуляторні установки. Захист систем теплопостачання від корозії, шламу і накипу. Методи оптимізації систем теплопостачання. Визначення щорічних витрат на паливо. Визначення розрахункових витрат на тепло. Визначення розрахункових витрат та експлуатаційних витрат.

2.5.6. Енергогосподарство та енергопостачання промислових підприємств.

Характеристика енергогосподарства та систем енергопостачання промислових підприємств. Методи використання вторинних енергоресурсів і оцінка їх ефективності. Вибір системи енергопостачання.

2.5.7. Відновлювальні джерела енергії.

Джерела енергії. Нетрадиційні (НДЕ), відновлювані (ВДЕ) джерела енергії. Безпосереднє використання теплоти доквілля. Використання теплоти кристалізації води та льоду. Сонячна енергія та її використання. Вітрова енергія та її використання. Енергія ґрунту, повітря, ґрунтових та поверхневих вод, відходів виробництва (вторинних енергоресурсів), води після конденсаторів турбін. Біомаса

та її використання. Геотермальна енергія та її використання. Гідроенергія. Типи гідроелектростанцій. Приливи та відливи, їх природа. Агрегати для приливних ЕС. Енергія хвиль та її використання. Теплова енергія морів та океанів та її використання при наявності різниці температур по глибині. Акумулявання енергії, як необхідна складова частина використання НДЕ.

2.6. Теплові електричні станції та установки

2.6.1. Типи та класифікація електростанцій. Споживачі енергії

ТЕС та АЕС як промислові підприємства. Особливості енергетичної галузі промисловості. Типи та класифікація електростанцій. Енергетичні системи. Модель енергетичного ринку України. Нерівномірність споживання електричної та теплової енергії. Графіки теплового та електричного навантаження. Паливно енергетичні ресурси. Технологічні схеми паротурбінних електростанцій, їх термодинамічні цикли.

2.6.2. Теплова економічність та енергетичні показники електростанцій

Термодинамічні основи роботи ТЕС і АЕС. Енергетичні показники роботи електростанцій. Принципові теплові схеми ТЕС. Питомі показники КЕС. Витрати електроенергії на власні потреби. Особливості розрахунку теплової економічності ТЕЦ. Принципові теплові схеми ТЕЦ різного призначення та початкових параметрів пари. Оцінка та аналіз показників теплової економічності АЕС різного типу, схеми, розрахунки.

2.6.3. Способи підвищення теплової економічності паротурбінних електростанцій

Вплив кінцевих та початкових параметрів пари ТЕС та АЕС на надійність та економічність роботи. Проміжний перегрів пари, термодинамічні основи та реалізація. Вибір параметрів проміжного перегріву на КЕС та ТЕЦ. Допустима вологість на останніх ступенях турбін. Сепарація пари. Регенеративний підігрів живильної води на ТЕС та АЕС, термодинамічні основи. Вибір оптимальної температури живильної води, кількості та параметрів відборів пари. Розподіл підігріву води за ступенями регенерації. Вибір типу регенеративних підігрівачів живильної води та конденсату. Способи та схеми зливу дренажу поверхневих регенеративних підігрівачів. Виносні та вбудовані охолоджувачі пари та дренажу. Підвищення економічності діючих електростанцій шляхом розширення надбудовою та прибудовою.

2.6.4. Баланси пари та води в контурах ТЕС та АЕС. Способи утилізації втрат пари та конденсату

Втрата пари та конденсату на ТЕС та АЕС. Вплив збитків води та пари на економічність роботи електростанцій. Способи підготовки додаткової води.

Теплові та соляні баланси. Випарні установки ТЕС, типи, конструкції, варіанти ввімкнення в теплові схеми ТЕС і АЕС. Багатоступеневі випарювальні установки. Схеми продувки котлів та випарних установок ТЕС. Обробка води на АЕС різного типу. Баланси пари та води на АЕС.

2.6.5. Деаерація води на ТЕС та АЕС

Фізико-хімічні основи деаерації води. Хімічні та термічні методи виділення кисню з живильної води ТЕС. Змішувач підігрівач деаератор. Функції деаераторів в теплових схемах ТЕС та АЕС. Включення деаераторів в теплові схеми електростанцій. Нейтрально-кисневий водно-хімічний режим на ТЕС. Бездеаераторні теплові схеми.

2.6.6. Живильні установки, трубопроводи та арматура електростанцій

Живильні установки ТЕС та АЕС. Типи живильних насосів. Схеми включення турбоприводів, одно- та двопідйомні схеми вмикання живильних насосів в теплові схеми. Особливості живильних насосів АЕС. Головні циркуляційні насоси АЕС. Трубопроводи електростанцій, вимоги, характеристики, категорії. Арматура електростанцій: запірні, регулююча та запобіжна.

2.6.7. Комбінований виробіток електроенергії та теплоти

Комбінована генерація тепла і електроенергії. Оцінка теплової економічності ТЕЦ. Відпуск пари промисловим споживачам тепла від ТЕЦ. Відпуск пари з протитиску турбін типу Р. Відпуск промислової пари за допомогою РОУ. Відпуск технологічної пари з промислового відбору турбін типу ПТ. Відпуск промислової пари за допомогою термокомпресорів. Закрита схема відпуску промислової пари. Відпуск гарячої води з ТЕЦ. Теплофікаційні установки ТЕЦ. Багатоступеневий підігрів мережної води і його теплова ефективність

2.6.8. Компонівка головних корпусів та генеральних планів ТЕС та АЕС

Технічні та економічні вимоги до компоновки ГК. Варіанти компоновок. Вибір площі будівництва електростанції. Генеральні плани ТЕС, ТЕЦ, АЕС. Питомі показники генплану. Технічні вимоги компоновки головних корпусів. Особливості компоновок головних корпусів АЕС.

2.6.9. Прогресивні методи отримання енергії та перспективи розвитку енергетики

Газотурбінні електростанції. Цикл Брайтона. Промислові газотурбінні установки. Комбіновані парогазові установки. ПГУ з витісненням регенерації, з низько- та високо-напорними парогенераторами, з котлом-утилізатором. Способи прямої конверсії хімічної енергії палива в електричну. МГД установка як високотемпературна надбудова традиційної ТЕС. Органічний цикл Ренкіна. Сфери застосування ОРС установок. Вибір теплових носіїв для установок органічного циклу Ренкіна.

2.7. Енергетичний менеджмент та інжиніринг

Основні характеристики та особливості підготовки та спалювання твердого, рідкого та газоподібного палива.

Котли та котельні установки. Втрати теплоти та тепловий баланс.

Поршневі двигуни внутрішнього згорання.

Парогазові установки з роздільними та змішаними робочими тілами. Теплообмінники, їх класифікація за принципом дії і конструктивними особливостями. Методика проектного та перевірного розрахунку рекуперативного теплообмінного апарата.

Гідравлічний та тепловий розрахунок рекуперативного теплообмінника.

Повітряна та парокompресійна холодильна установка.

Загальна характеристика систем тепlopостачання та споживачів теплоти. Визначення витрати теплоти на опалення, на вентиляцію, на гаряче водопостачання. Способи перетворення сонячної енергії в електричну.

Характеристика біомаси. Технології отримання твердих, рідких та газоподібних палив з біомаси.

Вітроенергетичний потенціал України. Вітроенергетичні установки та їх характеристики.

Геотермальні ресурси. Основні схеми геотермального тепlopостачання.

Мала гідроенергетика.

Природні та техногенні джерела низько потенціальної теплоти.

Властивості водню як палива. Технології отримання водню. Способи зберігання водню.

Паливні елементи.

Електричні мережі. Класифікація електричних мереж.

Шляхи реалізації енергозбереження засобами промислового електроприводу.

Характеристика технічних засобів регулювання напруги в розподільчих мережах.

Показники якості електричної енергії.

Втрати електроенергії при передачі та споживанні.

Напрями та завдання енергетичного менеджменту. Науково-методичне забезпечення.

Засоби обліку та контролю енергоспоживання.

Визначення та види енергетичного аудиту. Загальний підхід при проведенні енергоаудиту.

Енергетичний аудит. Основні методи.

Оцінка та моніторинг споживання енергії.

Основні напрямки енергозберігаючої політики. Ефективність енергозберігаючих заходів.

Економічні проблеми енергетики. Енергетика як природна монополія.

Методи формування цін і тарифів на паливо та енергію.

Техніко-економічні розрахунки енергетичних систем та комплексів. Ціни та кінцеві витрати на паливно-енергетичні ресурси.

Математичний апарат системних досліджень в енергетиці.

Властивості систем енергетики. Властивості неповноти інформації при вивченні систем енергетики.

Технологічні заходи з реалізації технічного потенціалу енергозбереження. Система технічних та організаційних заходів з енергозбереження.

Моделі оптимізації технологічних систем паливно-енергетичного комплексу. Паливно-енергетичний баланс (ПЕБ). Види ПЕБ та їх структура.

3. Навчально-методичні матеріали

Основна література

1. Лойцянский Л.Г. Механика жидкости и газа. – М.: Наука, 1987. – 840 с.
2. Повх И.Л. Техническая гидромеханика.– Л.: Машиностроение, 1976. – 504 с.
3. Емцев Б.Т. Техническая гидромеханика. – М.: Машиностроение, 1987. – 440 с.
4. Войткунский Я.И., Фаддеев Ю.И., Федяевский К.К. Гидромеханика. – Л.: Судостроение, 1982. – 456 с.
5. Кириллин В.А., Сычев В.В., Шейдлин А.Е. Техническая термодинамика: Учебник - 4-е изд., перераб.- М.: Энергоатомиздат, 1983. - 416с.
6. Зубарев В.Н., Александров А.А., Охотин В.С. Практикум по технической термодинамике. Учебное пособие.- 3-е изд., перераб. - М.: Энергоатомиздат, 1986. - 304 с.
7. Костенко Г.М. Технічна термодинаміка. Учбовий посібник. – К.: Держ. видав-во техн., 2020. – 442 с.
8. Буляндра О.Ф. Технічна термодинаміка. – К.: Техніка, 2001. – 315 с.
9. Исаченко В.П. Теплопередача/ В.П.Исаченко, В.А.Осипова, Л.С.Сукомел – М: Энергия – 1975 – 483 с.
10. Михеев М.А. Основы теплопередачи/ М.А.Михеев, И.Н.Михеева – М: Энергия – 1977 – 325 с.
11. Б.Х. Драганов, А.А. Долінський, А.В. Міщенко, Є.М. Письменний. Теплотехніка: Підручник -Київ: «Інкос», 2005 р. 504 с.

12. Константинов С.М. Теплообмін: Підручник. – К.: ВПІ ВПК «Політехніка»: Інрес, 2005. – 304 с.
13. Константинов С.М. Технічна термодинаміка. – К.: Політехніка, 2001, - 377 с.
14. Петухов Б.С., Генин Л.Г., Ковалев С.А. Теплообмен в ядерных энергетических установках. М: Энергоатомиздат, 1986 г.
15. Галин Н.М., Кириллов П.Л. Тепло-массообмен (в ядерной энергетике). М: Энергоатомиздат, 1987 г.
16. Толубинский В.И. Теплообмен при кипении.
17. Исаченко В.П. Теплообмен при конденсации. М., Энергия, 1977, 240 с.
18. Краснощеков Е.А. Задачник по теплопередаче/ Е.А.Краснощеков, А.С.Сукомел– М: Энергия – 1980 – 288с.
19. Семена М.Г., Гершуни А.Н., Зарипов В.К. Тепловые трубы с металловолоконистыми капиллярными структурами. - Киев, Вища школа, 1984.
20. Гершуни А.Н., Зарипов В.К. Энергосберегающее оборудование на базе тепловых труб. Методическое пособие, 1999.
21. Литовский Е.И., Левин Л.А. Промышленные тепловые насосы. - М.: Энергоатомиздат, 1989.
22. Ковалко М.П., Денисюк С.П. Енергозбереження - пріоритетний напрямок державної політики України. - Київ, 1998.
23. Праховник А.В. Малая энергетика: распределенная генерация в системах энергоснабжения. - Киев.: Освіта України, 2007.
24. Украина: Эффективность малой энергетике. Энергетический центр ЕС в Киеве, Программа Тасіс, 1995.
25. Бекман Г., Гилли П. Тепловое аккумулирование энергии. - М.: Мир, 1987.
26. Теплотехника: учеб. для вузов/ В.Н. Луканин, М.Г. Шатров, Г.Н. Камфор и др. под. ред. В.Н. Луканина – 2 изд перераб. – М.: Высш. шк., 2000 – 671 с.: ил.
27. Кириллов П.Л., Юрьев Ю.С., Бобков Б.П. Справочник по теплогидравлическим расчетам. М., Энергоиздат, 1984.
28. ДСТУ 2339-94. Енергозбереження. Основні положення - Київ, Держстандарт України, 1994.
29. ДСТУ 2420-94. Енергозбереження. Терміни та визначення - Київ, Держстандарт України, 1994.
30. ДСТУ 2804-94. Енергобаланс промислового підприємства. Загальні положення. Терміни та визначення - Київ, Держстандарт України, 1994.
31. ДСТУ 3682-98. Енергозбереження. Повна енергоємність продукції, робіт і послуг. Методи визначення. - Київ, Держстандарт України, 1998.

32. ДСТУ 3755-98. Энергобережения. Номенклатура показателей энергоэффективности та порядок її внесення в нормативну документацію. - Київ, Держстандарт України, 1998.

33. ДСТУ 3635-98. Энергобережения. Установка теплоутилизационной. Общие технические требования. - Київ, Держстандарт України, 1998.

34. ДСТУ 2155-93. Энергобережения. Методы определения экономической эффективности мероприятий по энергосбережению. - Київ, Держстандарт України, 1993.

Додаткова література

1. Хзмалян Д.М. Теория горения и топочные устройства. / Хзмалян Д.М., Каган Я.А. – М.: Энергия, 1976. – 487 с.

2. Сидельковский Л.Н. Парогенераторы промышленных предприятий. / Сидельковский Л.Н., Юренев В.Н. – М.: Энергия, 1977. – 526 с.

3. Лебедев П.Д. Теплообменные сушильные и холодильные, установки. – М.: Энергия, 1972. – 320 с.

4. Теплотехническое оборудование и теплоснабжение промышленных предприятий. Под ред. Б.Н.Голубкова – М.: Энергия. – 423 с.

5. Беспаятнов Г.Г. Термические способы обезвреживания промышленных отходов. /Беспаятнов Г.Г., Богущевская К.К., Беленовская Л. А., Плохоткин В.Ю, Смирнов Г.Г. – Л.: Химия, 1969. – 250 с.

6. В.Я. Рыжкин. Тепловые электрические станции. - М.: Энергоатомиздат 1987, 327с.

7. Маргулова Атомные электростанции.- М: Высшая школа. 1984. 304с.

8. Л.С. Стерман, В.М. Лавигин, С.Г. Тишин Тепловые и атомные электрические станции (учебник для вузов) Изд.2, переработанное. М.:Изд.-МЭИ, 2000. – 406 с.

9. Волков Э.П. Контроль загазованности атмосферы выбросами ТЭС. - М.: Энергоатомиздат, 1986. - 256 с.

10. Соколов Е.Я. Теплофикация и тепловые сети. - М.: Энергоиздат, 1982. - 360 с.

11. Тепловые и атомные электрические станции: Справочник /Под общ. ред. В.А.Григорьева и В.М.Зорина. - М.: Энергоиздат, 1992. - 624 с.

12. А.П. Елизаров Паропроводы тепловых электростанций М.: Энергоатомиздат, 1984.-232 с.

13. Н.М. Мхитарян. Энергетика нетрадиционных и возобновляемых источников.- К.: Наукова думка. 1999. –320 с.

14. Кириллов П.Л. Справочник по теплогидравлическим расчетам (ядерные реакторы, теплообменники, парогенераторы)/ П.Л. Кириллов, Ю.С. Юрьев, В.П. Бобков - М.: Энергоатомиздат, 1990, – 360с.
15. Кутепов А.М. Гидродинамика и теплообмен при парообразовании/ А.М. Кутепов, Л.С. Стерман, Н.Г. Стюшин - М.: Высшая школа, 1986, - 448с.
16. Петухов Б.С. Теплообмен в ядерных энергетических установках/ Б.С. Петухов, Л.Г. Генин, С.А. Ковалев - М.: Энергоатомиздат, 1986, - 470с.
17. Лыков А.В. Теория теплопроводности / А.В. Лыков - М.: Высшая школа, 1976. - 512с.
18. Коздоба Л.А. Электрическое моделирование явлений тепло- и массопереноса / Л.А.Коздоба– М.: Энергия, 1972. - 296 с.
19. Осипова В.А. Экспериментальное исследование процессов теплообмена / В.А.Осипова - М.: Энергия, 1979.- 320 с.
20. Соколов Е.Я. Теплофикация и тепловые сети.- М.: Издательство МЭИ, 2001. – 472 с.
21. Григорьев В.А., Зорин В.М. Тепловые и атомные электрические станции: Справочник. – М: Энергоатомиздат, 1989. – 608 с.
22. В.И. Виссарионов, Г.В. Дирюгина, В.А. Кузнецова, Н.К. Малинин. СОЛНЕЧНАЯ ЭНЕРГЕТИКА. – М.: Издательский дом МЭИ, 2008. - 317 с.2.
23. Дикий М.О. Поновлювальні джерела енергії: підручник. – К.: Вища школа, 1993. – 351 с.
24. Н.М. Мхитарян. Энергетика нетрадиционных и возобновляемых источников. Опыт и перспективы. - К.: Наукова думка, 1999. – 315.
25. В.П. Гальчак, В.М. Боярчук. Альтернативні джерела енергії. Енергія сонця: Навчальний посібник. – Львів, 2008. – 135с.
26. Алабовский А.Н., Анцев Б.В., Романовский С.А. Газоснабжение и очистка промышленных газов. – Киев: «Вища школа», 1985, - 192с.
27. Боженко М.Ф., Сало В.П. Джерела теплопостачання та споживачі теплоти. – К.: ”Політехніка”, 2004. – 192 с.
28. Дешко В.І., Хоренженко Ю.В., Шовкалюк М.М.. Розрахунок техніко-економічних та екологічних показників котелень. – К.: ТУУ “КПІ”, ”Політехніка”, 2006. – 80 с.
29. Соловей О.І., Лега Ю.Г., Розен В.П., Ситник О.О., Чернявський А.В., Курбака Г.В. Нетрадиційні та поновлювальні джерела енергії / Навчальний посібник. – Ч.: ЧДТУ, 2007. – 483 с.
30. Зорин В.В. Тисленко В.В. Системы электроснабжения общего назначения / Чернигов: ЧГТУ, 2005.- 341 с.

31. Конюхова Е.А. Электроснабжение объектов / М.: Издательский центр „Академия”, 2004. - 320 с.
32. Василега П.О. Електропостачання / Суми: ВТД „Університетська книга”, 2008.- 415 с.
33. Енергетичний аудит з прикладами та ілюстраціями: Навчальний посібник/ В.В.Прокопенко, О.М.Закладний, П.В.Кульбачний. – Київ.: Освіта України, 2008. – 438 с.
34. Енергетичний аудит: Навчальний посібник / О.І.Соловей, В.П.Розен, Ю.Г.Лега, О.О.Ситник, А.В.Чернявський, Г.В.Курбака. – Черкаси: ЧДТУ, 2005. – 299 с.
35. Гительман Л.Д., Ратников Б.Е. Энергетический бизнес: Учеб. пособие.- М. : Дело, 2006. - 600с.
36. Тарасюк Г. М. Управління проектами: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. 2-е вид.-К.: Каравела, 2006. – 320 с.
37. Зайченко Ю.П. Дослідження операцій: Підручник. – 4- е вид., перероб. і допов. – К.: 2000. – 688 с.
38. Тоценко В.Г. Методи та системи підтримки прийняття рішень. Алгоритмічний аспект. – К.: Наукова думка, 2002. – 382с.

ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

Для виконання практичного завдання вступного випробування передбачено використання довідкового матеріалу (таблиці властивостей, графіки, номограми) та інженерних калькуляторів.

4. Рейтингова система оцінювання рівня підготовки вступників

Рейтинг (чисельний еквівалент оцінки з вступного випробування Φ) враховує рівень знань і умінь, які вступник виявив при виконанні вступного випробування. Кількість балів, набраних на іспиті (Φ), формується як середньоарифметична сума балів, нарахованих вступнику за виконання кожного завдання комплексного вступного випробування. Теоретичне питання відповідно до програми вступних випробувань передбачає змістовне і обґрунтоване розкриття поставленого завдання. Загалом білет містить три завдання, які обираються вступником за сліпим жеребом.

Оцінювання кожного завдання виконується за рейтинговою системою згідно таблиці 1.

Таблиця 1 – Розрахунок оцінки виконання кожного завдання комплексного фахового випробування

Характер виконання завдання	Кількість рейтингових балів
Вступник змістовно і обґрунтовано розкрив теоретичне питання (не менше 95% потрібної інформації). Допускається одне незначне виправлення.	95-100
Вступник змістовно розкрив теоретичне питання, але обґрунтування виконано недостатньо (не менше 85% потрібної інформації). Допускається два незначних виправлення.	85-94
Вступник змістовно розкрив теоретичне питання (не менше 75% потрібної інформації). Допускається три незначних виправлення.	75-84
Вступник розкрив теоретичне питання (не менше 65% потрібної інформації). Допускається чотири незначних виправлення.	65-74
Вступник розкрив теоретичне питання, але недостатньо (не менше 60% потрібної інформації). Допускається п'ять незначних виправлень.	60-64
Вступник не розкрив теоретичне питання (менше 60% потрібної інформації), чи надав відповідь, яка не відповідає сутності завдання. Кількість виправлень – більше п'яти.	59 і менше

При виконанні вимог, наведених в колонці «Характер виконання завдання», вступник має змогу отримати максимальну кількість балів з діапазону, вказаного в тому ж рядку в колонці «Кількість балів», за умови відсутності штрафних балів. Штрафні бали можуть нараховуватись за наступне:

- порушення логічної послідовності викладення матеріалу 2...5 штрафних балів;
- окремі, дещо нечіткі формулювання, які допускають неоднозначні тлумачення 3 штрафний бал за кожне таке формулювання;

- порушення масштабу при зображеннях залежностей на графіках, відсутність позначень величин на осях графіків 1 штрафний бал за кожний з вказаних недоліків; стилістичні та граматичні помилки 1 штрафний бал за кожну з помилок;

- неохайно написаний текст відповіді зі значною кількістю виправлень, що суттєво ускладнює сприйняття відповіді 2...5 штрафних балів.

Загальний показник Φ визначається, як середньоарифметичне значення балів, нарахованих вступнику за окремі завдання вступного випробування. Для випробування, яке складається із 3-х завдань: $\Phi = (\Phi_1 + \Phi_2 + \Phi_3) / 3$.

Для переведення сумарного рейтингу Φ у традиційні оцінки слід користуватися таблицею 2. Отриманий вступником рейтинг Φ переводиться до 200-бальної шкали згідно з таблицею 3.

Таблиця 2 – Відповідність сумарного рейтингу Φ традиційним оцінкам

Значення Φ	Оцінка традиційна
95-100	відмінно
85-94	дуже добре
75-84	добре
65-74	задовільно
60-64	достатньо
59 і менше	незадовільно, вступник виключається з конкурсного відбору

Таблиця 3 – Відповідність оцінок рейтингової системи (60-100) балам 200-бальної шкали (100-200)

Оцінка РСО	Бали 100-200	Оцінка РСО	Бали 100-200	Оцінка РСО	Бали 100-200	Оцінка РСО	Бали 100-200
60	100	71	127,5	81	152,5	91	177,5
61	102,5	72	130	82	155	92	180
62	105	73	132,5	83	157,5	93	182,5
63	107,5	74	135	84	160	94	185
64	110	75	137,5	85	162,5	95	187,5
65	112,5	76	140	86	165	96	190
66	115	77	142,5	87	167,5	97	192,5
67	117,5	78	145	88	170	98	195
68	120	79	147,5	89	172,5	99	197,5
69	122,5	80	150	90	175	100	200
70	125						

5. Приклад екзаменаційного білету

Форма № Н-5.05

Національний технічний університет України
«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»

Освітній рівень доктор філософії
Спеціальність 144 Теплоенергетика
Навчальна дисципліна Вступний іспит
Екзаменаційний білет №__

1. *Питання 1.*
2. *Питання 2.*
3. *Питання 3.*

Затверджено

Гарант освітньої програми _____

Ольга ЧЕРНОУСЕНКО